VOORDRACHT ALGEMEEN BESTUUR

Onderwerp: Programmabegroting 2026
Kenmerk: Z255870D25-31501
Bijlagen: 1
Besluitdatum: 10 september 2025
Voorbereid door: Programmamanager toekomstbestendig NRIJ
en interim bestuurssecretaris

BESLISPUNTEN

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. De conceptreactie op de zienswijzen van de deelnemende gemeenten op de ontwerp-programmabegroting 2026 vast te stellen.
2. De begroting 2026 vast te stellen met een sluitende structurele dekking van het tekort van € 454.288 (prijspeil 2026).
3. In te stemmen met de uitvoering van optimalisatiemaatregelen uit jaarschijf 1 (€ 84.939).
4. In te stemmen met de verdere voorbereiding en uitvoering van optimalisatiemaatregelen uit jaarschijf 2+ (€ 69.725) die betrekking hebben op het beheerafspraken met derden en het extensiveren van beheer.
5. In te stemmen met de verdere voorbereiding en uitvoering van maatregelen en deelprojecten uit het programma toekomstbestendig NRIJ (€ 305.336), waarbij de prioriteit ligt op de volgende maatregelen en conservatieve bijdrage van:
    a. Deelproject 1 - Bijdrage beheerkosten derden (€ 250.000)
    b. Deelproject 4 - Aanvullende baten (€ 155.336)
6. Te bevestigen dat hiermee het structureel evenwicht is bereikt per begrotingsjaar 2026, met flexibiliteit en alternatieve opties beschikbaar voor bijsturing indien nodig.
7. Vast te stellen dat, in overeenstemming met de kanttekeningen, de in conceptbegroting 2026 opgenomen 30%-systematiek uitsluitend geldt als tijdelijk rekenuitgangspunt en dat eventuele structurele toepassing hiervan pas bestuurlijk kan worden vastgesteld bij het nieuwe uitvoeringsprogramma en de herziening van de samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer.
8. In te stemmen met het inzetten van incidentele overbruggingsmaatregelen, conform de kanttekeningen, uitsluitend als de structurele maatregelen in 2026 tijdelijk onvoldoende resultaat opleveren, waarbij deze maatregelen niet in de plaats treden van de lopende besparingsopgave.
9. De aangepaste begroting 2026 inclusief bovengenoemde maatregelen en onderbouwing vast te stellen.

MANAGEMENTSAMENVATTING

Sluitende dekking taakstelling 2026

Het structurele tekort van € 454.288 (prijspeil 2026) wordt volledig gedekt via optimalisatiemaatregelen en conservatief geraamde bijdragen en baten uit het programma

toekomstbestendig NRIJ.

Flexibiliteit en alternatieven
Marge door een conservatieve raming van de opbrengst van de deelprojecten, evenals andere deelprojecten dragen bij aan de flexibiliteit van de opgave, waardoor tijdig bijsturen mogelijk is en de structurele besparing gerealiseerd kan worden. Indien het resultaat toch achterblijft zijn er een aantal maatregelen (zoals de bijdrage aan de veerpontjes en planning groot onderhoud) mogelijk om het begrotingsjaar 2026 te overbruggen.

Risicobeheersing
Belangrijkste aandachtspunten zijn tijdige uitvoering, afhankelijkheden van beschikbare capaciteit en derden; monitoring volgt in Q1/Q2 2026 met mogelijkheid tot bijsturing.

AANLEIDING

Naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen van de deelnemende gemeenten en het signaal van de provincie Zuid-Holland dat een sluitende begroting 2026 vereist is, is de aangepaste begroting voorzien van een concreet sluitende dekking van het structurele tekort ad € 454.288.

De dekking is gebaseerd op:

- Versnelde uitvoering van de maatregelen uit het optimalisatietraject (2021):
  - Jaarschijf 1 (€ 84.939)
  - Jaarschijf 2, 3, 4+ (€ 69.725)
- Conservatief geraamde bijdragen en baten uit het programma toekomstbestendig NRIJ:
  - Deelproject 1 - Bijdrage beheerkosten derden (€ 250.000)
  - Deelproject 4 – Aanvullende baten (€ 155.336)

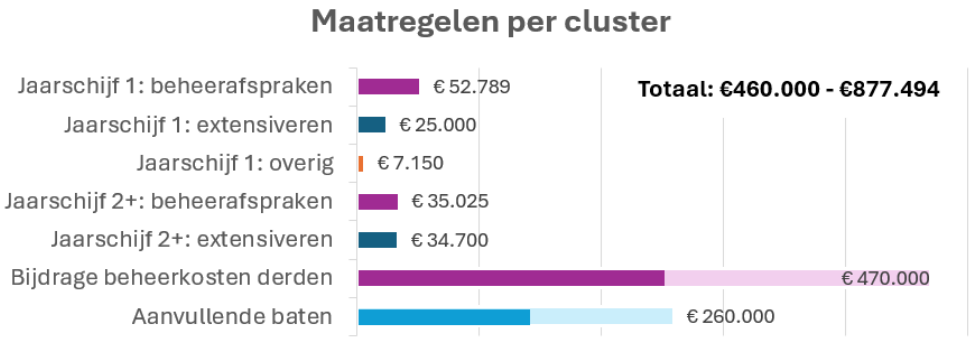

De concrete invulling van de optimalisatiemaatregelen is ontleend aan de analyse en scenario's uit 0502 PT-NRIJ Grip en perspectief op begroting en NRIJ.

Voor de begroting in 2026 schatten we de te realiseren besparing van deelproject 1, bijdrage beheerkosten derden, en deelproject 4, aanvullende baten, zeer conservatief in. Tegelijkertijd biedt dit ruimte om bij tegenvallende resultaten dit deelproject te intensiveren om een hogere besparing te realiseren.

BEOOGD EFFECT

Met dit addendum wordt het structurele tekort van € 454.288 sluitend gedekt op basis van actuele ramingen (prijspeil 2026) en wordt bestuurlijke duidelijkheid geboden over de herkomst, status en planning van de maatregelen. De aanpak sluit aan bij de insteek van de zienswijzen: de begroting blijft inhoudelijk ongewijzigd, maar deelnemers en provincie krijgen inzicht in de invulling van de taakstelling.

ARGUMENTEN

1. **Structureel evenwicht**

Op basis van actuele doorrekening wordt het tekort volledig gedekt met een combinatie van, optimalisatiemaatregelen uit jaarschijf 1 (€ 84.939), jaarschijven 2+ (€ 69.725), Bijdragen derden (€ 250.000) en Aanvullende baten (€ 155.336).

2. **Provinciale randvoorwaarde**

De provincie Zuid-Holland stelt een sluitende begroting als harde voorwaarde voor goedkeuring.

3. **Financiële positie NRIJ**

De voorgestelde maatregelen hebben een structureel karakter en richten zich op een verbetering van de financiële positie van de NRIJ.

4. **Voorbereiding en uitvoerbaarheid**

Jaarschijf 1-maatregelen zijn bestuurlijk benoemd en uitvoerbaar. Maatregelen uit jaarschijf 2+ zijn in voorbereiding en kunnen efficiënter worden opgepakt als ze worden samengevoegd met de maatregelen uit jaarschijf 1. De deelprojecten zijn geanalyseerd bij de vormgeving van het programma en op basis hiervan kunnen de projectkaders verder worden vormgegeven en de projecten uitgevoerd.

5. **Marge**

Deelprojecten 1 en 4 van het programma toekomstbestendig NRIJ zijn in dit addendum opgenomen met een conservatieve inschatting van het besparingspotentieel. Dit biedt marge bij tegenvallende resultaten binnen het geselecteerde deelproject. Volgens de uitgevoerde analyse (20211112 Verslag Toekomstbestendig NRIJ) zijn onderstaande maximale besparingen ingeschat, waarvan het deel wordt opgenomen in de onderbouwing van de sluitende begroting:

   a. Deelproject 1 - Bijdrage beheerkosten derden (€250.000 van de € 470.000)
   b. Deelproject 4 – Aanvullende baten (€155.336 van de € 260.000)

6. **Diversiteit maatregelen**

De maatregelen richten zich op verschillende onderdelen van de begroting en beheerareaal, zoals het extensiveren van beheer, het laten vervallen van bepaalde voorzieningen, het herzien van beheerafspraken, het alternatief financieren van beheerkosten, het verhogen van de baten, e.d. Dit verspreid de risico's en verhoogd de slagingskans van de opgave.

7. **Flexibiliteit en alternatieve opties**

De complete set aan maatregelen en deelprojecten binnen het huidige programma toekomstbestendig NRIJ biedt een maximale besparing van €1.589.000 (zie tabel hieronder). Deze deelprojecten kunnen worden ingezet om aanvullende pakketten ter besluitvorming voor te leggen wanneer de realisatie van de huidige maatregelen achterblijft. In eerste instantie zullen de maatregelen uit het programma toekomstbestendig NRIJ worden overwogen, omdat deze een structurele besparing kunnen realiseren en de financiële positie van de NRIJ verbeteren. Aanvullend zijn er incidentele maatregelen mogelijk om bij tegenvallende resultaten of vertraging in de uitvoering toch het resultaat voor de begroting van 2026 kunnen halen. Deze maatregelen zijn slechts een overbrugging en vervangen niet de lopende besparingsopgave. Voorbeelden hiervan zijn de reserve van de Pendrechtse molen, bijdrage aan de veerpontjes, planning groot onderhoud en vervanging (mits de veiligheid wordt geborgd).

8. **Monitoring en sturing**
   De voortgang wordt maandelijks bijgehouden en gecommuniceerd met de Dagelijks Bestuur. Zo blijft deze opgave onder de aandacht. Elk kwartaal wordt de voortgang besproken in de DB overleggen om, in dien nodig, bij te sturen.

De deelprojecten 1 t/m 5

De deelprojecten moeten voor NRIJ verbetering in de financiële positie opleveren. In tabel 4-1 wordt een overzicht gegeven van het jaarlijkse besparingspotentieel (min-max) en de bijbehorende eenmalige investering (min-max).

Tabel 4-1: het potentieel en de investering (frictiekosten) per thema/deelproject

		Potentieel in €/jr.		Investering/frictiekosten in €		
	Naam	min	max	min.inv.	max.inv.	opmerkingen
A	Labeling	€ -	€ -	€ -	€ -	investering koppeling
B	Lopende besparing	€ 215.000	€ 543.000	€ 25.000	€ 50.000	projectleiding
1	Bijdrage beheerkosten derden	€ -	€ 470.000	€ 25.000	€ 50.000	tbv onderhandelingen
2	Bijdrage Randpark R'dam	€ -	€ -	€ 20.000	€ -	tbv onderzoek
3	Bijdrage veren	€ -	€ 116.000	€ 10.000	€ 30.000	tbv onderhandelingen
4	Aanvullende baten	€ 84.000	€ 260.000	€ 25.000	€ 110.000	inzet SBB ARA en Abel
5	Reduceren kstn.bedr.voering	€ 50.000	€ 200.000	€ 50.000	€ 870.000	afh. keuze optie
	Totaal	**€ 349.000**	**€ 1.589.000**	**€ 155.000**	**€ 1.110.000**	

De vijf deelprojecten leveren samen in totaal t/m 2031 voldoende financieel potentieel in geval van een 'best case' scenario (< € 0,5 mln./jr.), waarbij de investeringen kunnen worden bekostigd uit de beschikbare kredieten en reserve.

KANTTEKENINGEN

- Onzekerheid: In Q3 of Q4 2025 wordt duidelijkheid verwacht over de definitieve provinciale subsidie en daarmee het structurele tekort in de programmabegroting.
- Afhankelijkheid derden: Uitvoering van enkele maatregelen vereist afstemming met exploitanten, overheden en Staatsbosbeheer.
- Benodigde inzet taakstelling programmabegroting 2026: Afhankelijk van de aard van de maatregel kan extensivering van beheer leiden tot gelijkblijvende, hogere of lagere personele inzet en/of kosten. De inzet van eventueel vrijgekomen capaciteit en middelen wordt per situatie beoordeeld en vastgesteld door (de programmamanager van) het NRIJ, in overleg met Staatsbosbeheer, op basis van prioriteiten, eventuele besparingen, beschikbare capaciteit en financiële kaders.

- Voor iedere maatregel wordt vooraf, op basis van gegevens uit de beheerpraktijk, een onderbouwde inschatting gemaakt van de verwachte inzet en kosten, zodat inzichtelijk is of, en zo ja welke capaciteit daadwerkelijk vrijkomt en hoe deze wordt aangewend.
- In de conceptbegroting 2026 is het percentage (Uitvoeren terreinbeheer 30% RO - €452.000) als rekenuitgangspunt opgenomen, maar hierover is nog geen expliciet bestuurlijk besluit genomen. In het vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2021–2025 is uitgegaan van een 30%-systematiek voor voorbereiding en toezicht. Deze afspraak geldt uitsluitend binnen de looptijd van dat programma dat vervalt per 1 januari 2026. In de huidige SOK is deze 30%-systematiek niet opgenomen; daarin is alleen vastgesteld dat rekening wordt gehouden met een financiële opgave oplopend tot 20% in 2025. Voor 2026 en verder dient de systematiek opnieuw bestuurlijk te worden bepaald bij de vaststelling van het nieuwe Uitvoeringsprogramma (vanaf 1 januari 2026) en bij de herziening van de SOK (vanaf 1 juli 2026). Daarbij kan besloten worden of, en zo ja in welke vorm, de 30% systematiek wordt voortgezet of aangepast met het oog op de besparingsopgave van het programma toekomstbestendig NRIJ.
- Bijzondere voorzieningen uit optimalisatiemaatregelen jaarschijf 2+: De lijst met optimalisatiemaatregelen bevat enkele maatregelen aan bijzondere voorzieningen, zoals de 2 spartelbadjes en de trimbaan. In dit addendum zijn de maatregelen aan deze voorzieningen niet opgenomen in de besparingsopgave. De trimbaan en spartelbadjes hebben een aantoonbare maatschappelijke waarde. Ze bieden inwoners, scholen, recreanten gratis toegankelijke plekken voor beweging, spel en ontmoeting en dragen zo bij aan gezondheid, inclusiviteit en sociale samenhang. Deze voorzieningen hebben zowel een regionale waarde als een lokale waarde. Verwijdering is onomkeerbaar en herplaatsing brengt hoge kosten met zich mee. Door deze voorzieningen te behouden blijft de maatschappelijke waarde beschikbaar. Ook zijn deze voorzieningen kansrijk voor financiering via subsidies.

BEHEER EN ONDERHOUD
Niet van toepassing

JURIDISCHE PARAGRAAF

Grondslag besluitvorming
De bevoegdheid van het Dagelijks Bestuur om voorstellen voor te bereiden en ter vaststelling voor te leggen aan het Algemeen Bestuur is geregeld in de Gemeenschappelijke Regeling van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde.

Rol van het Algemeen Bestuur
De uiteindelijke vaststelling van de aangepaste begroting 2026 is voorbehouden aan het Algemeen Bestuur. Het onderhavige besluit van het Dagelijks Bestuur heeft het karakter van een voorstel tot vaststelling.

Provinciale vereisten
Op grond van de Wet financiering decentrale overheden en het Toezichtskader Provincie Zuid Holland, geldt dat begrotingen van gemeenschappelijke regelingen structureel en reëel in evenwicht moeten zijn. De provincie heeft aangegeven dat de definitieve begroting 2026 alleen kan worden goedgekeurd indien deze sluitend is.

FINANCIËLE PARAGRAAF

Maatregel	**Bedrag (€)**	**Status**
Optimalisatiemaatregelen Jaarschijf 1: beheerafspraken RWS/WSHD en extensiveringen	84.939	Besluitvorming nov 2021, voorbereiding gestart - NRIJ AB 20211124 0201 Memo Optimalisatierichting NRIJ
Optimalisatiemaatregelen Jaarschijf 2+: beheerafspraken en extensiveringen	69.725	Voorbereiding gestart
Deelproject 1: Bijdrage derden (conservatief ingeschat)	250.000	Analyse uitgevoerd, vervolg in voorbereiding
Deelproject 4: Aanvullende baten (conservatief ingeschat)	155.336	Analyse uitgevoerd, vervolg in voorbereiding
Totaal structureel potentieel	**454.288**	

Monitoring en bijsturen
Indien de gerealiseerde besparing lager uitvalt dan geraamd, worden in Q1 en/of Q2 2026 aanvullende voorstellen voor extensiveren van voorzieningen of verhogen van inkomsten door het Dagelijks bestuur voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

VERVOLGSTAPPEN EN COMMUNICATIE
De concrete invulling van de optimalisatiemaatregelen, inclusief de bijdrage daarvan aan de taakstellende besparing 2026, wordt niet in de begroting zelf verwerkt maar vastgelegd in een separaat addendum. Dit addendum wordt gelijktijdig met of aansluitend op de definitieve begroting aan de deelnemers en de provincie aangeboden, zodat de begroting ongewijzigd kan worden vastgesteld en er toch bestuurlijke duidelijkheid is over de invulling van de taakstelling. Deze keuze sluit aan bij de insteek van de ingediende zienswijzen: gemeente

vragen om inzicht in de invulling van de taakstellende besparing en betrokkenheid bij de keuzes, zodat dat de reeds voorgelegde begroting inhoudelijk wordt aangepast.

1. **Algemeen Bestuur**
   Vaststelling van het addendum bij de reeds vastgestelde programmabegroting 2026, waarin de invulling van de taakstellende besparing is uitgewerkt. De programmabegroting zelf blijft inhoudelijk ongewijzigd, conform de lijn van de ingediende zienswijzen.
2. **Aanbieden aan deelnemers en provincie**
   Het addendum wordt gelijktijdig met de definitieve programmabegroting 2026 aangeboden aan de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland, zodat er volledige duidelijkheid is over de dekking van de taakstelling.
3. **Doorvertaling**
   De financiële en inhoudelijke onderbouwing uit het addendum wordt toegevoegd als aparte bijlage bij de programmabegroting.
4. **Monitoring 2026**
   Voortgangsrapportage over uitvoering van de maatregelen; bij tegenvallende realisatie wordt een aanvullend maatregelenpakket voorbereid en ter besluitvorming aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.
5. **Nieuw uitvoeringsprogramma NRIJ en Staatsbosbeheer vanaf 1 januari 2026**
   In het kader van technische en procedurele borging dient in Q4 2025 er een nieuw uitvoeringsprogramma 2026 te worden voorbereid en bestuurlijk vastgesteld ter voorkoming van een bestuurlijk vacuüm tussen het aflopen van het huidige uitvoeringsprogramma 2021 – 2025 (per 1 januari 2026) en de herziening SOK (per 1 juli 2026).

6. **Communicatie**
   Na vaststelling van de programmabegroting door het Algemeen Bestuur volgt schriftelijke terugkoppeling aan deelnemende gemeenten en provincie Zuid-Holland.

BIJLAGEN

- Conceptreactie op basis van de zienswijzen van de raden programmabegroting 2026